

НАТАЛІЯ КЛІШЕВИЧ: «ВОГНИКИ НАДІЇ В ОЧАХ ЛЮДЕЙ, ЯКИМ ДОПОМОГЛИ – ШАЛЕНА МОТИВАЦІЯ ТВОРИТИ ДОБРО»

Віталій УЛИБІН, редактор

Хто може краще та об'єктивніше розповісти про фахівців із соціальної роботи, як не людина, яка щодня дивиться їм у вічі? Наталія Клішевич присвятила своє життя соціальним працівникам і соціальним педагогам уже досить давно – нині вона вчить студентів не тільки як бути асом у соціальній галузі, вона вчить любити людей. Ми вирішили запитати у фахівця з душ майбутніх ФСРів, що думає вона про ситуацію, яка нині складається зі скороченням фінансування соціальних працівників.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Інституту Людини Київського університету ім. Б. Грінченка

— Наталіє Анатоліївно, як Ви вважаєте, наскільки важливою є робота соціальних працівників та соціальних педагогів? Яку користь приносять ці люди у оселі громадян?

— Мені особисто не подобається вираз «наскільки «важливою» є та чи інша робота»... не може бути роботи «не важливої». Кожен вид діяльності – це певна важлива ніша у житті суспільства.

Робота соціальних працівників та соціальних педагогів наразі є і важливою (як і будь-яка інша) так і актуальною в сучасних реаліях. Підтримка фахівців у складні часи – чи може бути це не потрібно. Завжди людина потребує уваги, поради, допомоги, особливо професійної. Також тут важливо розуміти, що соціальний працівник це фахівець дуже універсальний – це і психолог, і юридичний консультант, і точка опори у складних обставинах. Власне кажучи, у переважній більшості фахівець із соціальної роботи – це товариш і друг сім'ї, компетентний у різних галузях життя, який може і порадити і на практиці допомогти. Тому складно на цю тему говорити, обмежуючись поняттями «важливості».

— Робота соціального працівника передбачає постійну взаємодію із сім'ями. Почасті сім'ї не отримують державні пільги та допомоги лише через не знання куди і до кого звернутись. Наскільки фанатом своєї справи має бути людина щоб цілком і повністю віддаватися своїй справі?

— Ви вже відповіли на своє питання «має бути фанатом своєї справи» і цим все сказано.

А особливо, на мою думку, ця робота має бути фаховою. Я завжди своїм студентам задаю питання «Якщо будівельник зробить помилку при будівництві будинку, чи вплине це на результат, і чи зможемо ми побачити його непрофесійну роботу після закінчення?» «Майже одразу» відповідають студенти. Наступне питання «А якщо це допустить соціальний працівник, педагог? Одразу ж непомітно...» Чомусь у нас існує думка, що надавати допомогу легко... Будь-хто справиться, не обов'язково мати відповідну освіту... але людина – не будинок, і побачити результат непрофесійності одразу важко... лише згодом зрозуміло, що колись дорослі зробили помилку... яку іноді вже виправляти пізно... людину ж не перебудуєш... Тому соціальний працівник і соціальний педагог мають обов'язково бути з відповідною освітою. Окрім того, безперечно це має бути людина віддана своїй справі. Ви самі говорите, що робота ця потребує немало зусиль, у тому числі це дуже важко з точки зору моральних та психологічних можливостей. Людина байдужа до чужих нещастя та біди на цій роботі просто не витримає навантаження. Тож, передовсім тут потрібно любити світ і людей, тоді й робота буде улюбленою. Якщо хтось звик працювати мотивуючись лише матеріальними цінностями – ця робота не для нього.

— Якими духовними та моральними якостями, на Вашу думку, має володіти соціальний педагог або фахівець із соціальної роботи?

— Про це достатньо чітко описано в «Етичному кодексі спеціалістів із соціальної роботи» та «Етичному кодексі педагога». Це, зокрема, милосердя, толерантність, делікатність, доброзичливість, неупередженість, взаємоповага, вміння вислухати іншу людину, зрозуміти її, тактовність, довіра.

— Середня зарплатня саме соціального працівника по Україні становить від 1500 до 2500 гривень. Ці люди переважно не бувають вдома і повністю віддаються своїм підопічним. Як Ви вважаєте чи є праця соціальних працівників достатньо оціненою державою?

— Знаєте, вогники надії в очах людей, яким допомогли, зміни на краще в родинах, які опинилися в складних життєвих ситуаціях, слова вдячності є шаленою мотивацією творити добро. Звісно, матеріальне заохочення у вигляді ЗП ніхто не заперечує: вона має бути відповідною до затрачених зусиль, але більшість фахівців із соціальної роботи, яких я знаю особисто переважно дивляться на зарплатню, як на інструмент до покращення якості своєї роботи, а не як оплату праці. Це досить важко пояснити – можна лише відчувати.

— Соціальним працівникам зажди вистачає роботи - це і сім'ї, що потрапили у складні життєві

обставини, і алко-, наркозалежні, і інваліди, і пенсіонери, і діти-девіанти, і ще безліч інших соціально незахищених громадян. Проте враховуючи нинішню ситуацію в країні, за рахунок вимушених переселенців, обсяги роботи значно зростають. Як Ви вважаєте, чи є рішення уряду про скорочення соціальних працівників виправданим часом? І чи доцільно взагалі руйнувати соціальний інститут держави?

— З 1991 року в країні створюється, удосконалюється система соціальних інституцій, руйнація яких приведе до того, що ця довготривала робота багатьох фахівців буде повністю перекреслена, на жаль. Навряд чи ми зможемо судити про те, чи доцільно чинить Уряд – це не наша компетенція і на результат наші слова ніяк не впливають, на жаль.

Набагато більше хвилюють інші питання. Упродовж тривалого періоду тисячі сімей по Україні отримували різносторонню підтримку. Родини зі складними життєвими обставинами нарешті почали вірити у можливість змінити своє життя на краще. Нині ж вони знову ризикують залишитися без людей, які вже стали їм близькими, без підтримки. В майбутньому, переконати їх у тому, що вони заслуговують на краще життя і здатні його отримати буде значно важче – боюся сотні родин по Україні ризикують втратити віру в себе та державу, як захисника.

— Чи є в нинішньому державоустрої для дітей, чий сім'ї опинилися в складній життєвій ситуації альтернативні варіанти допомоги окрім соц.педагога чи соціального працівника?

— Альтернатива завжди є. Це буде не правдою, якщо відповісти на це питання «звісно, немає». Насьогоні у нас в країні розгалужена система соціальної підтримки. У соціальних агенціях працюють фахівці (не лише соціальні педагоги та соціальні працівники) які надають фахові соціальні послуги, кількість яких скорочувати категорично неможна. На мою думку, буде найліпше – налагодити взаємодію між різними соціальним інституціями (навчальні заклади, позашкільні установи, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служби у справах дітей, тощо), злягоджено працювати з надання соціальної допомоги та соціальної підтримки.

— Як Ви вважаєте, чи вплинуть такі дії держави на кількість абітурієнтів, які бажають пов'язати себе із соціальною роботою?

— Можливо. Однозначно сказати важко. Якщо випускник має бажання отримати дану професію, і це є його свідомий вибір – він буде здобувати цей фах. Тим паче варто сподіватися, що явище це тимчасове, і коли країна вийде з кризи влада все ж поверне до бюджету статтю про фінансування соціальної роботи.